

מבקר המדינה

היערכות למצבי חירום במשק האנרגיה בראי מלחמת חרבות ברזל ומבצע עם כלביא - דלקים, גפ"מ וגז טבעי

▪ שבט התשפ"ו ▪ פברואר 2026 ▪

היערכות למצבי חירום במשק האנרגיה בראי מלחמת חרבות ברזל ומבצע עם כלביא - דלקים, גפ"מ וגז טבעי

תקציר

רקע

העורף הישראלי נתון לאיומים מתמשכים - הן מצד מדינות אויב וארגונים עוינים והן בשל היתכנות לאסונות טבע, כגון רעידת אדמה, צונמי או שריפה - שעלולים להוביל לאירועי חירום. אירועי חירום עלולים לפקוד את מדינת ישראל ללא התרעה מוקדמת וללא היערכות מתאימה ובכך להשפיע על הפעילות במשק ואף לשבש אותה באופן ניכר.

ביום שמחת תורה התשפ"ד, שבעה באוקטובר 2023, תקף ארגון הטרור חמאס את מדינת ישראל באמצעות ירי של אלפי טילים וחדירה של אלפי מחבלים לבסיסי צה"ל, לערים וליישובים בנגב המערבי (יישובי עוטף עזה). תחילתה של מלחמת חרבות ברזל, שפרצה בעקבות אירועים אלה, התאפיינה בירי של אלפי רקטות לעבר יישובי ישראל ובחשש מעימות רב-זירתי וממושך לעומת מלחמות ישראל האחרות.

בשבעה באוקטובר 2023 הכריז שר הביטחון על מצב מיוחד בעורף בכל שטח מדינת ישראל. באפריל 2025 (מועד סיום הביקורת) מצב חירום זה והמלחמה בגזרת רצועת עזה עדיין נמשכים, והמלחמה התרחבה אף לגזרות נוספות.

כדי שתישמר הרציפות התפקודית של המשק יש להבטיח כי תשתיות אנרגיה הכוללות מתקנים לייצור ולאחסון של אנרגיה, רשתות חשמל ומתקני דלק, גז פחמימני מעובה (גפ"מ) וגז טבעי, יהיו ערוכות כראוי לספק אנרגיה לכלל הצרכים. חשיבותן של תשתיות אלה מחדדת את הצורך בהיערכות מקדימה ובהתמודדות עם איומים ושיבושים הנובעים מגורמים שונים, כגון אסונות טבע, אירועים ביטחוניים ותקלות טכניות.

היערכות נכונה למצבי חירום בתשתיות האנרגיה היא תנאי הכרחי להבטחת המשכיות תפקודית ולמזעור נזקים בזמן משבר.

האחריות המרכזית לניהול משק האנרגיה בישראל, ובכלל זה תכנונה וביצועה של מדיניות לאומית ארוכת טווח בתחום האנרגיה מוטלת על משרד האנרגיה והתשתיות (משרד האנרגיה). לצד משרד האנרגיה פועלים גם גופים ממשלתיים נוספים כמו רשות הגז הטבעי האחראית על אסדרת משק הגז הטבעי; רשות החשמל האחראית על הרגולציה והפיקוח על משק החשמל; חברת נתיבי הגז הטבעי לישראל (נתג"ז) שמנהלת את תשתיות הולכת הגז הטבעי; ושתי חברות שמתפעלות את משק הדלקים: חברת תשתיות אנרגיה (תש"א) [לשעבר תש"ן] - חברה ממשלתית בבעלות מלאה של המדינה, העוסקת בין היתר בקליטה, אחסון, הולכה ואספקה של דלקים (בעיקר תזקינים) לכל רחבי הארץ, וחברת קו צינור אירופה אסיה (קצא"א) - חברה ממשלתית המפעילה שני נמלי נפט, מספקת שירותי אחסון לדלקים ומעבירה דלקים מאילת לאשקלון

ומאשקלון לאשדוד ולחיפה באמצעות שלושה קווי הולכה; כמו כן החברה מאחסנת גפ"מ שמיובא על ידי חברות מסחריות בתחום זה.

כל אלו פועלים בשיתוף פעולה עם משרדי ממשלה שונים, רשויות מקומיות ותעשיות פרטיות כדי להבטיח אספקת אנרגיה יציבה, בת קיימה ובטוחה תוך שמירה על רציפות תפקודית בעת שגרה ובשעת חירום. משרדי ממשלה וגופי ממשלה נוספים משפיעים על משק הדלק, לרבות סוגי הדלקים, איכותם ואופן הובלתם לצרכנים; הנחיות ותקני זיהום אוויר בתהליכי ייצור תזקיקי דלק והפקת גז טבעי; רישוי עסקים ובטיחות; והכנת תקנים הנוגעים למשק האנרגיה.

נתוני מפתח

41%

מהשימושים באנרגיות ראשוניות¹ בישראל, המשמשות להפקת אנרגיות אחרות (לרבות תזקיקים) הם באמצעות גז טבעי - המקום הראשון במדינות ה-OECD

90 ימים

זמינות המלאי של נפט גולמי לייצור תזקיקים בארה"ב. בביקורת נעשתה השוואה של זמינות המלאי בישראל אל מול מספר זה

79 ימי צריכה

של מלאי תזקיקים לשעת חירום במדינות המתועשות באירופה. בביקורת נעשתה השוואה של מספר ימי הצריכה בישראל אל מול מספר זה

407

נכון לאוקטובר 2024, מתחנות התדלוק מוגדרות "צי ברזל"

כתוצאה מפגיעה במתחם בז"ן נפגעה באופן משמעותי תחנת הכוח האחראית על חלק מייצור הקיטור והחשמל המשמשים את מתקני החברה

¹ אנרגיה ראשונית מוגדרת כסך ההפקה של מקורות אנרגיה לפני תהליך המרה או שינוי. גם תזקיקי דלקים מיובאים מסוגים כאנרגיה ראשונית.

פעולות הביקורת

בחודשים אוגוסט 2024 עד אפריל 2025 (מועד סיום הביקורת) ערך משרד מבקר המדינה ביקורת בנושא היערכות המדינה למצבי חירום בתשתיות ובאנרגיה. הביקורת בדקה את מוכנות משק האנרגיה (משק הדלק, הגפ"מ והגז טבעי) למצבי חירום בהיבטים של היערכות, החזקת מלאים, מוכנות של כוח האדם והאתגרים ביבוא ימי של מוצרים אלה בתקופת חירום. הביקורת נערכה במשרד האנרגיה והתשתיות, ברשות הגז הטבעי במשרד האנרגיה, באגף התקציבים במשרד האוצר (אג"ת), באגף החשב הכללי במשרד האוצר (החשכ"ל), במשרד ראש הממשלה, במועצה הלאומית לכלכלה במשרד ראש הממשלה, ברשות החירום הלאומית במשרד הביטחון (רח"ל), במועצה לביטחון לאומי (המל"ל), בחברת תשתיות אנרגיה בע"מ (תש"א), בחברת קו צינור אירופה אסיה (קצא"א), בחברת נתיבי הגז הטבעי (נתג"ז), ברשות הספנות והנמלים (רספ"ן), בחברת נמלי ישראל, במשרד המשפטים ובאגף בכיר כוח אדם לשעת חירום במשרד העבודה. ביקורת השלמה נערכה במשרד להגנת הסביבה, במשרד התחבורה והבטיחות בדרכים ובמשרד לביטחון לאומי. עוד התקיימו פגישות ושיחות עם גופים פרטיים בתחום האנרגיה - בית הזיקוק בחיפה (בז"ן), בית הזיקוק אשדוד (בז"א), חברה ג', זכיינים להפקת גז טבעי ומומחים בתחום האנרגיה.

ועדת המשנה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת החליטה שלא להניח דוח זה במלואו על שולחן הכנסת אלא לפרסם רק חלקים ממנו, לשם שמירה על ביטחון המדינה, בהתאם לסעיף 17 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].

תמונת המצב העולה מן הביקורת

אי-הסדרת הטיפול בעורף בחירום באמצעות חקיקה, לרבות במשק האנרגיה - חוק ההתגוננות האזרחית², המהווה את התשתית החקיקתית המרכזית לטיפול בעורף, נחקק לפני יותר מ-70 שנה, בשנת 1951. למרות הצורך בהסדרת האחריות והסמכות של הגופים הפועלים לטיפול בעורף שהתעורר כבר בשנת 2006 והחשיבות ביצירת שפה משותפת להכנת העורף לעיתות חירום ולטיפול במצבי חירום, נותרו חסמים שמנעו את קידום הצעת החוק. החסמים המרכזיים הם היעדר מקור תקציבי למימון ההיערכות ולהפעלת משרדי הממשלה בחירום והיעדר היכולת של הממשלה לגבש הסכמה בין חבריה על קביעת

² חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951.

הגורם המתכלל³ שלו הסמכות והאחריות להנחות את המערכות הפועלות בחירום "מקצה לקצה". עקב כך, מפרוץ אירועי שבעה באוקטובר, מלחמת חרבות ברזל ומבצע עם כלביא ואף עד למועד סיום מועד הביקורת, טרם הוסדרה התשתית החקיקתית המרכזית לטיפול בעורף, לרבות בכל הנוגע למשק האנרגיה. נוסף על כך, בביקורת עלה כי על אף החשיבות של אסדרת משק הדלק לשעת חירום שתסדיר את הטיפול במשק הדלק, לרבות בעיתות חירום, משרד האנרגיה, משרד האוצר ומשרד המשפטים לא הגיעו להסכמות, והצעות החקיקה של משרד האנרגיה מהשנים 2012 ו-2022 בדבר הסדרת משק האנרגיה בחירום לא קודמו. היעדר חקיקה כאמור מקשה את אסדרת החזקת מלאי החירום של הדלקים, את הכניסה למקרקעין לשם הקמה ותחזוקה של תשתיות דלק תת-קרקעיות ואת מתן הסמכויות למנהל מינהל הדלק לתת הוראות בענייני חירום לחברות הדלק (כפי שקיים בחוק משק הגז הטבעי), דבר שפוגע במוכנות של משק האנרגיה בשעת חירום.

התפיסה הלאומית להיערכות משק האנרגיה לשעת חירום - בהתאם לאיומים השונים, פרסמה רח"ל את "תרחיש הייחוס המצרפי למתאר מלחמה במרחב האזרחי", לרבות חלק הנוגע למשק האנרגיה שגובש בתיאום עם משרד האנרגיה.

הקמת תשתיות בתחום האנרגיה נמשכת מספר שנים רב וכרוכה בהקצאת תקציבים ניכרים של מאות מיליוני ש"ח, בניהול תהליכי בינוי מורכבים ובקבלת אישורים סטטוטוריים הנוגעים להיבטי סביבה ובטיחות. אף שחלפה יותר משנה וחצי מפרוץ המלחמה, בביקורת עלה כי טרם הושלם עדכון ההנחיות בתחום האנרגיה על ידי רח"ל ובשיתוף משרד האנרגיה.

אחסון מלאי דלקים - הביקורת בדקה נושא זה והעלתה בו ממצאים.

מלאי תזיקי הדלק לשעת חירום לפני מלחמת חרבות ברזל ובמהלכה - בביקורת עלה כי שר הביטחון, שר האנרגיה ושר האוצר לא הגיעו להסכמות בעניין המלצות ועדת מלאים, ושרי האנרגיה והביטחון לא קיימו דיון עם שר האוצר ונציגיו לצורך קבלת החלטה משותפת ומוסכמת בעניין זה.

מלאי נפט גולמי - הביקורת בדקה נושא זה והעלתה בו ממצאים.

הובלת דלקים לצרכנים - המענה לתרחיש הייחוס לפיו אין אספקת גז טבעי בשעת חירום למשק האנרגיה, הוא אספקת דלקים ליצרני החשמל ולצרכנים משמעותיים אחרים. הביקורת בדקה נושא זה והעלתה בו ממצאים.

³ "השר הממונה על" כפי שמכונה בהצעת החוק.

הפעלת תחנות תדלוק בשעת חירום - כדי להבטיח אספקת דלקים (בנוזל וסולר לתחבורה) לצרכנים בשעת חירום, נכון לאוקטובר 2024 נבחרו על ידי משרד האנרגיה 407 תחנות תדלוק בפריסה ארצית שישימשו "צי ברזל" וימשיכו לפעול ולספק דלקים בעת חירום. הביקורת בדקה נושא זה והעלתה בו ממצאים.

מוכנות משק האנרגיה לרציפות אספקת גז פחמימני מעובה (גפ"מ) בשעת חירום

- **התמשכות המכרזים לאחסון גפ"מ** - משרד האנרגיה ומשרד האוצר לא מצאו פתרון לכישלון שני המכרזים לאחסון גפ"מ שנבע עקב חוסר הכדאיות הכלכלית והתפעולית בתנאי המכרז עבור המציעות, בהיעדר הסכמות בין המשרדים.
- **ניהול הביקושים של גפ"מ בשעת חירום** - עלה כי ישנם פערים בניהול ביקושים של גפ"מ בשעת חירום.

מוכנות משק האנרגיה לרציפות אספקת גז טבעי בשעת חירום

- **הבטחת הביטחון האנרגטי במשק הגז הטבעי** - עלה כי נכון למועד סיום הביקורת חסרה בישראל מדיניות מבוססת מתודולוגיה שיכולה לשפר את הביטחון האנרגטי כפי שמקובל במדינות האיחוד האירופי, וכי משרד האנרגיה טרם אימץ את המדיניות המקובלת באיחוד האירופי או כל מדיניות אחרת שעשויה לסייע לשפר את הביטחון האנרגטי של משק הגז הטבעי בישראל. כך, חסרות כניסות נוספות (שיכולות לגבות את הכניסות הקיימות) לגז טבעי מהמאגרים הקיימים, ואין מספיק כניסות ליבוא גז טבעי נזולי או צנרת ליבוא ממדינות סמוכות.
- **אחסון גז טבעי** - בביקורת עלה כי אין בישראל מאגר לאחסון גז טבעי, וזאת בשונה מיכולות האחסון של גז טבעי הקיימות במדינות מתועשות שנבחנו, כגון גרמניה, צרפת ויפן, ואף שההסתמכות שלהן על גז טבעי כמקור אנרגיה ראשוני היא נמוכה יותר יחסית. עוד נמצא כי רשות הגז הטבעי טרם סיימה את תהליך הכנתו של מסמך עקרונות מפורט לגיבוש מדיניות לאחסון יבשתי של גז טבעי.
- **תקנות משק הגז הטבעי** - מתחדד הצורך בעדכון תקנות הגז הטבעי כדי להתאים אותן לצרכים של משק הגז הטבעי המקומי.

השפעת הפסקת אספקת הגז הטבעי על משק הגפ"מ - מהביקורת עולה כי רשות הגז הטבעי ומינהל הדלק לא גיבשו כללים המתעדפים את אספקת הגז הטבעי למתקני אנרגיה מסוימים.

4 כניסות - מתקנים יבשתיים לקבלת גז טבעי המחברים בצנרת לאסדות הנמצאות בלב הים. מתקנים יבשתיים אלה מחוברים גם לרשת הולכה של נתג"ז שבאמצעותה מסופק הגז הטבעי לצרכנים.

היעדר פיקוח של משרד האנרגיה על חברות התשתית - משרד האנרגיה אחראי לוודא כי משק האנרגיה ערוך להתמודד עם כלל האיומים על משק זה כפי שנקבעו בתרחיש הייחוס, והוא מדווח על מוכנות משק האנרגיה לרח"ל. עליו חלה האחריות לוודא כי הוא וחברות האנרגיה שכפופות לו מסוגלים להמשיך לספק את השירותים הדרושים במקרה של פגיעה במערכותיהם, וכי יש להם הכלים להחזיר את פעילותם לשגרה בעת חירום. עם זאת, בביקורת עלה כי בהיעדר חובת דיווח של חברות האנרגיה (על מוכנותן להתאוששות בפרקי הזמן שנקבעו בתרחיש הייחוס), למשרד האנרגיה אין סמכות בחוק לפיקוח בפועל על מתקני החברות האמורות, ועלו פערים מסוימים בנוגע לפיקוח של משרד האנרגיה על חברות התשתית בתחומים תפעוליים.

כוח האדם החיוני הנדרש בשעת חירום במשק האנרגיה - נמצאו פערים מסוימים להבטחת כוח אדם חיוני הנדרש לריתוק למפעלים חיוניים בשעת חירום.

החלטת ממשלה בנוגע לסגירת בז"ן (בית זיקוק חיפה)

- **הבטחת המשך הפעילות לאחר סגירת בז"ן (בית זיקוק חיפה)** - בהחלטה 1231 המונה את רשימת התשתיות הנדרשות להקמה חלף ייצור תזקיקים על ידי בז"ן, לא נבחנה ההשפעה האפשרית של סגירת בז"ן על תפקודן של תשתיות אנרגיה מסוימות לאחר סגירתן.
- **היעדר תחרות ביבוא גפ"מ** - עולה כי אף שהחלטה 1231 לסגירת בז"ן מגדילה את התלות של המשק הישראלי ביבוא גפ"מ באמצעות יבואן יחיד שיספק כ-80% מכלל הצריכה של הגפ"מ במשק, המועצה לכלכלה שמובילה את יישום החלטה 1231 לא כללה מתן מענה לנושא זה בהחלטה 1231 או בנספח א' כתנאי לסגירת בז"ן המספק כיום 44% מסך הגפ"מ במשק.

השפעת מבצע עם כלביא על משק האנרגיה - לאחר מועד סיום הביקורת, בליל 13.6.25, פתחה מדינת ישראל במתקפה נגד איראן. בתגובה לתקיפה הישראלית שיגרה איראן טילים בליסטיים על מדינת ישראל, וחלקם פגעו באזורים מאוכלסים ובמתקנים אסטרטגיים. המתקפה נמשכה 12 ימים והסתיימה ב-24.6.25.

ביום 15.6.25 הודיעה חברת בז"ן לבורסה⁵ כי כתוצאה ממתקפת הטילים שהתרחשה, מתקני הזיקוק ממשיכים לעבוד בעוד חלק ממתקני המשך במתחם החברה הודממו, והיא בוחנת את ההשפעה על פעילותה ואת מועד החזרתם לפעילות של מתקניה.

בעקבות מתקפת טילים נוספת, ביום 16.6.25, דיווחה חברת בז"ן לבורסה כי כתוצאה מפגיעה במתחם בז"ן נפגעה באופן משמעותי תחנת הכוח האחראית על חלק מייצור הקיטור והחשמל המשמשים את מתקני החברה לצד פגיעות נוספות, וכי בעת הזו כלל מתקני בית הזיקוק וחברות הבנות הודממו. כתוצאה

מהפגיעות שלושה מעובדי החברה נהרגו. נוסף על כך חברת בז"ן עדכנה כי היא פועלת עם חברת החשמל לשיקום ולהחזרה של אספקת חשמל סדירה למתקני החברה בהקדם האפשרי.

- לדעת משרד מבקר המדינה, העובדה כי ישראל מצויה בסביבה גיאופוליטית לא יציבה והאירועים שהתרחשו מתחילת מלחמת חרבות ברזל ובפרט במבצע עם כלביא ממחישים את הצורך בבחינה נוספת של האיזון הרצוי בין התפיסה האסטרטגית הקיימת המתבססת על ייצור מקומי של דלקים ובין ההתבססות על יבוא דלקים בהתחשב באירועים שהתרחשו במשק האנרגיה והשפעתם ארוכות הטווח על משק זה, מתחילת מלחמת חרבות ברזל.

עיקרי המלצות הביקורת

הסדרת הטיפול בעורף בחקיקה, לרבות בכל הנוגע למשק האנרגיה - לנוכח האיום הביטחוני על ישראל ולנוכח העובדה שחוק ההתגוננות האזרחית המהווה את התשתית החקיקתית המרכזית לטיפול בעורף נחקק לפני יותר מ-70 שנה, בשנת 1951, ובפרט על רקע המלחמה הרב-זירתית⁶ ששררה במדינת ישראל במועד הביקורת, ולצד הצורך בהיערכות לאירועי חירום המוניים אחרים כדוגמת אסונות טבע, על הממשלה והעומד בראשה לפעול ללא דיחוי לקדם הסדרה של מענה נורמטיבי רלוונטי ואינטגרטיבי להתמודדות עם מצבי חירום, וזאת בהתבסס על פעולות הצמיחה הנדרשות מתוך השבר הגדול שיצרו אירועי שבעה באוקטובר. כמו כן, על משרד האנרגיה בשיתוף משרד האוצר ומשרד המשפטים, לקדם חוק לאסדרת משק הדלק בשעת חירום כמו אסדרת החזקת מלאי החירום של הדלקים, כניסה למקרקעין לשם הקמה ותחזוקה של תשתיות דלק תת-קרקעיות ומתן סמכויות למנהל מינהל הדלק לתת הוראות בענייני חירום לחברות דלק כדי שיהיו לו הכלים להכנת משק האנרגיה למצב חירום. נוסף על כך, על משרד האוצר ומשרד המשפטים לשותף פעולה ולסייע למשרד האנרגיה בקידום החוק לאסדרת משק הדלק בשעת חירום.

התפיסה הלאומית להיערכות משק האנרגיה לשעת חירום - מלחמת חרבות ברזל וההתפתחויות הגיאופוליטיות שהתרחשו מעת שפרצה מחייבות את המל"ל, את הקבינט המדיני-ביטחוני⁷, את משרד האנרגיה, את משרד האוצר ואת משרד הביטחון לבצע הערכה מחודשת בעניין מוכנות משק הדלק ולקבוע את תוכניות הפעולה, את הגורמים האחראים ואת התקצוב שיאפשרו את יישום ההחלטות.

6 שבע חזיתות - עזה, לבנון, סוריה, אזור יהודה והשומרון (איו"ש), תימן, עירק ואיראן.
7 עדת השרים לענייני ביטחון לאומי.

מלאים של דלקים לשעת חירום

על מנהל מינהל הדלק המשמש יו"ר ועדת המלאים לוודא כי שרי האנרגיה, הביטחון והאוצר הנושאים באחריות על פי החוק לקבוע את רמת המלאים של דלקים לחירום, מעודכנים במסקנות ועדת המלאים גם אם לא הושגו הסכמות בין כל חברי הוועדה כדי שהשרים ידונו בחילוקי הדעות הללו. על שר האנרגיה ועל שר הביטחון לקיים דיונים על המלצות ועדת המלאים עם שר האוצר ולגבש החלטה מחייבת למלאי החירום הנחוץ למשק בשעת חירום. אם לא יושגו הסכמות בין השרים, על שר האנרגיה, שר הביטחון ושר האוצר בסיוע המל"ל כחבר בוועדת המלאים, להעלות את הנושא לפני ראש הממשלה כדי להביאו לטיפול ולהכרעת הממשלה.

הפעלת תחנות תדלוק בשעת חירום - על משרד האנרגיה לגבש את הצעדים הנחוצים בשיתוף חברות הדלק כדי להבטיח שלכלל תחנות התדלוק "צי הברזל" יהיו הכלים הנחוצים לספק את הדלקים לתחבורה בשעת חירום.

מוכנות משק האנרגיה לרציפות אספקה גז טבעי בשעת חירום - על משרד האנרגיה ורשות הגז הטבעי להבטיח ביטחון אנרגטי במשק הגז הטבעי, בין השאר באמצעות גיוון מקורות האספקה - יבוא ועידוד חיפושים של מאגרי גז טבעי חדשים.

היעדר פיקוח של משרד האנרגיה על חברות התשתית - מוצע כי משרד האנרגיה יקדם את אסדרת משק הדלק לשעת חירום בחקיקה ויסדיר את חובת הדיווח של חברות האנרגיה לרבות חברות פרטיות מרכזיות בענף האנרגיה כמו חברות לזיקוק נפט וחברות לייצור חשמל - למשרד האנרגיה. כמו כן על משרד האנרגיה להסדיר ולעגן את סמכויותיו לתת להן הנחיות לגבי מוכנותן לשעת חירום. על משרד האוצר ומשרד המשפטים לסייע למשרד האנרגיה בהסדרת הנושא בחקיקה או בכל דרך אחרת אשר תקנה למשרד האנרגיה את הסמכות הנדרשת.

כוח האדם החיוני הנדרש בשעת חירום במשק האנרגיה - מומלץ כי משרד האנרגיה בשיתוף אגף בכיר כוח אדם לשעת חירום במשרד העבודה יוודא כי קיים מענה ראוי לכל צורכי כוח האדם הנחוץ למשק האנרגיה.

השלכות של סגירת בז"ן

מומלץ למל"ל בשיתוף משרד האנרגיה להידרש לצרכים התפקודיים של תשתיות אנרגיה מסוימות שעלולים להיפגע בשעת חירום כתוצאה מסגירת בז"ן.

בתקופת מלחמת חרבות ברזל התחדדה החשיבות של פעילות בז"ן. הפגיעה בפעילות בז"ן בעקבות הפגיעה במתקניו במבצע עם כלביא המחישה את החשיבות שלו לעצמאות האנרגטית של המשק המקומי. מומלץ למועצה הלאומית לכלכלה בשיתוף משרד האנרגיה ומשרד האוצר לבחון את הנחות היסוד שבבסיס החלטת הממשלה (1231), בפרט בכל הנוגע למשמעויות בעניין סגירת בז"ן המתוכננת לסוף שנת 2029, ולמצוא את הדרכים שיבטיחו כי יינתן מענה לצרכים האנרגטיים של ישראל וללקחים שעלו ממלחמת חרבות ברזל וממבצע עם כלביא.

סיכום

התמודדות מוצלחת עם מצבי חירום תלויה באופן ישיר במידת המוכנות אליהם בעת שגרה. הקצאת משאבים להכנת תשתיות ולהתנעת תהליכים מראש מאפשרת פעולה מהירה ומדויקת בעת משבר, תוך הפחתת הנוקים והבטחת ההמשכיות התפקודית. ההשקעה במוכנות לשעת חירום בעת שגרה במשק האנרגיה היא תנאי בסיסי לשמירה על הביטחון האנרגטי בשעת חירום. השמירה על מקורות האנרגיה בעת שגרה חיונית להבטחת המוכנות לשעת חירום, הבטחת הרציפות התפקודית (האפשרות לשימוש במלאי חירום בשעת חירום או בעת התרחשות תקלות טכניות), הגנה על תשתיות קריטיות שאינן יכולות לתפקד ללא דלקים כמו בתי חולים ולצורך התאוששות מהירה.

דוח זה בחן מגוון נושאים הנוגעים להבטחת הרציפות האנרגטית של מדינת ישראל בשעת חירום, בראי האתגרים והסיכונים שנכוננו למשק האנרגיה במהלך מלחמת חרבות ברזל.

עוד, נמצא כי אין בישראל אסדרה מדינתית כוללת במשק האנרגיה, ומצב זה מקשה על משרד האנרגיה לגבש מדיניות ארוכת טווח לניהול כולל של כלל היבטי משק האנרגיה באופן שוטף ולעמוד באתגרים עתידיים של משק זה. נכון למועד סיום הביקורת אין בישראל חקיקה לגבי משק הדלק בשעת חירום, דבר שעלול להקשות את אסדרת החזקת מלאי החירום של דלקים ולפגוע במוכנות משק הדלקים בשעת חירום. כמו כן חסרה בישראל מדיניות מבוססת מתודולוגיה שיכולה לשפר את הביטחון האנרגטי כפי שמקובל במדינות האיחוד האירופי, ומשרד האנרגיה טרם אימץ את המדיניות המקובלת באיחוד האירופי או כל מדיניות אחרת שעשויה לסייע לשפר את הביטחון האנרגטי של משק הגז הטבעי בישראל.

מומלץ למשרד האנרגיה לקיים תהליך הפקת לקחים סדור בנושא מלחמת חרבות ברזל ומבצע עם כלביא וההשלכות הנובעות מהם בנוגע למשק האנרגיה ואף לאיומים משמעותיים וממושכים אחרים שעלולים להתרחש בעתיד, ולקדם אסטרטגיה מדינתית כוללת למשק האנרגיה, ובכלל זאת לקדם אסדרת חוק משק דלק בשעת חירום. על שר האנרגיה, שר הביטחון ושר האוצר לדון בהמלצות ועדת המלאים בנושא מלאי הדלקים הנחוץ לשעת חירום ולגבש החלטה מחייבת למלאי החירום הנחוץ למשק בשעת חירום.

בתקופת מלחמת חרבות ברזל ומבצע עם כלביא התחדדה החשיבות של פעילות בז". לפיכך, מומלץ למועצה הלאומית לכלכלה בשיתוף משרד האנרגיה, המל"ל ומשרד האוצר לבחון את הנחות היסוד שבבסיס החלטת הממשלה (1231) אשר קבעה את הפסקת פעילות בז", המתוכננת על פי תוכנית העבודה הרב-שנתית של המועצה הלאומית לכלכלה עד שנת 2029, ולמצוא את הדרכים שבהן ניתן להבטיח כי יינתן מענה לצרכים האנרגטיים של ישראל וללקחים ממלחמת חרבות ברזל. על משרד האנרגיה, בתיאום עם רח"ל ומשרד האוצר ויתר משרדי הממשלה הרלוונטיים, לפעול להאצת כלל הפעולות להגברת מוכנות משק האנרגיה למתאר חירום באמצעות גיבוש תוכניות פעולה ארוכות טווח והקצאת תקציב ייעודי למימוש היעדים שהוגדרו - ויפה שעה אחת קודם.

על שר האנרגיה ושר האוצר לפעול לתיקון הליקויים שעלו בדוח זה, לבצע הפקת לקחים מלקחי מלחמת חרבות ברזל ומאירועי לחימה קודמים וליישם במציאות הנוכחית שבה הלחימה מתמשכת. על שר האנרגיה

היערכות למצבי חירום במשק האנרגיה בראי מלחמת חרבות ברזל ומבצע עם כלביא - שבט התשפ"ו ■ פברואר 2026 דלקים, גפ"מ וגז טבעי

להורות למשרדו להכין תוכנית עבודה שתביא לסגירת הפערים והליקויים שהועלו בדוח זה תוך מעקב אחר ביצועה. על ראש הממשלה, כיושב ראש הקבינט המדיני-ביטחוני, ועל שרי הביטחון, האוצר והמשפטים, כחברים בקבינט, לכנס את הקבינט המדיני-ביטחוני לצורך ביצוע בקרה שוטפת על אפקטיביות תוכניות המענה לתרחיש הייחוס במשק האנרגיה.